БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ОКТЯБРЬ 16 понедельник 1939 он № 240 (2940) Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН

Советскэ-литовско договор

радуудай ханибарисаа ба шуршэ харилсаануудай, ми- советскэ политика бүри шэ- жалтануудые туйлана. Виль- город ба Виленскэ областиие вско республикада үгэхэ ту- ба Советскэ Союз ба Литвын ондо харилсантуhалалсаха ту- договор октябриин 10-да, вада баталагдаба.

энэй урда тээ Эстони ба итай баталаhан договорнууд- адли, Литватай баталаhан договороор, Советскэ Союз игөө обороные улам бүри жүүлhэн байна. Советскэ болбол СССР-тэй хүршэ hулаханаар хамагаалаг- гүрэнүүдтэ империалисти- державануудай зүгhөө бай- ялые зайлуулна. Бүхы При- ка дээрэ советскэ оборонын бүhэ ингэжэ байгуулагда- Европын зүүн зүгтэ бэхи ингэжэ байгуулагдана.

ай эхэ ороной арадууд бол- бүхы империалистическэ уудай урда шэнэ барьер улhан, Советскэ Союзай хү- алые бүхэжүүлhэн, шэнэ орой удхашанарые агууехэ татайгаар угтана. Совет- оюзай арадууд болбол хүршэ үүдтэй хэhэн договорнуудай ээр советскэ ороной ойроо- шэгүйе ба амагала- аршалажа шадаhан, өөрын- правительствын сэсэмэргэн икые амаршална.

ропейскэ дайнай условинууд ирэй сталинска политика л багаханууд гүрэнүүдые игөө ойроохүртэшэгүйе бэеэ даанхайе, өөрынгөө оной аюулгүйе ба мирнэ ажа- өөрынгөө хүсөөр хамагаала- адахагүйшэг байhан бага- уд гүрэнүүдые болоро магад й линиhээ хатуугаар, аар ба хэлбэришэгүйгөөр hу- улан гарагажа байна. Совет- итовско договор баталалга ар алдаршамаар. Договор ха- оветскэ-литовско ханибари- й холбоонуудые бүхэжүүл- тэрэ политикада шэнэ ба звено болоно. Ханибари- хоёр гүрэнүүдэй харил- алалсаха принцип, Лит- гүрэнэй хилые хамтаран алаха принцип хадаа СССР вын хоорондын договор соо сэдөөр харуулагданхай.

вско гүрэн хадаа мирэй ска хубаалгын тогтууригүй байдал соо тогтоhонюм. Ехэ- империалистическэ держава- хадаа Европые өөhэдынгөө игоор эсхэhэн хэршэhэн итовско арад хадаа польско эйлэгшэд ба тэдэниие дал- адтай хэгдэhэн тэгшэбэшэ соо, өөрынгөө бэеэ даан- гдэжэл олоhон байна. Со- правительство болбол 1920 Литовско республикые ха- түрүүн мэдэрэhэн ба туhа гарые тэрээндэ hарбайhан Советскэ правительствын рэнь, бэшэшье гүрэнүүд мэдэрэhэн байгаа.

ондо польско военщина литовско арадай анха эн- лица, Вильно городые бу- баhан байна. Империалис- державанууд хадаа энэ лгые hайшааhан байна. гансал советскэ прави- хадаа Вильно городые город гэжэ хэзээдэшье гүй hэн.

ко пануудта эсэргүүсэн, бэеэ даанхайн түлөө ли- радай тэмэсэлдэнь советскэ наар хандадаг hэн. СССРба хоорондын ханибарисаагай анууд хэдэн олон договор- бүхэжүүлэгдэhэн бай- 26 ондо, Добтололсохогүйн договор баталагдаhан юм. овор 1934 ондо уртадхаг- байна.

ууха шадалгүй польско уналга хадаа мүнөө тон айдал байгуулаа. Баатар Арми болбол польско па- -империалистнуудай ярмо айhан арадуудые сүлөөлөө, хууд ба украинцануудые . Улаан Арми болбол 20 аад тээ польско генерал- эзэлэгдэhэн, Вильно го- үлөө асараа.

ба Литва болбол тон хүр- болоо. Тэдээнэй хоорондо хилэ байгуулагдахань. айдалай тохёолдохотой да- , манай ороной оборо- зорилгонууд гарана.

Хуушан ханибарисааhаа дулдыдан, тэрээниие шэнэнүүд холбоонуудаар бүхэжүүлэн, СССР ба Литва болбол туйлай шухала асуудалнуудые хоёр гүрэнүүдэйгээ интересүүдтэ, тэдээнэй оборонын интересүүдтэ хүсэд зохилдуулан, харилсантуhалалсалгын үндэhэн дээрэ шиидхэбэ. Литвын хилые хоёр гүрэнүүдэйгээ зэбсэгтэ хүсэнүүдээр бүхэжүүлхэ зуураа, Советскэ Союз болбол энээгээрээ советскэ хилэнүүдэй обороные бүхэжүүлэнэ.

Харилсантуhалалсалгын принцип хадаа Советскэ Союз ба Литвын хоорондохи договор соо бүри хүсэдөөр харагдана.

«Советскэ Союз ба Литовско Республика болбол Литвын гүрэнэй хилын хамагаалалгые хамтаран бэелүүлхэ уялгануудые абанад, энээнэй тулада, харилсан хэгдэhэн хэлсээгээр тогтоогдоhон Литовско Республикын пунктнүүдтэ наряар хизаарлагдаhан тооной советскэ хуурайзамуудай ба агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөhэдынгөө гаргашаар бариха эрхэ Советскэ Союзда олгоно».

Советскэ Союз болбол Литвада зэбсэгээр ба бусад военнэ материалнуудаар туhаламжа үзүүлхэ байгаа.

Вильно город ба Виленскэ область хадаа Советскэ Союзаар Литовско республикада үгтэнэ. СССР ба Литвын хоорондо хилэ байгуулагдаха байна. Хоёр гүрэнүүд болбол Литвада гү, али Литвын территори дээгүүр Советскэ Союзда добтолгын гү, али добтолохо аюулай гараха ушарта, бэе бэедээ туhалаха байнад.

СССР ба Литва болбол добтолгын болохо ушарта, хоёр гүрэнүүдэйгээ оборонодо шухала хэмжээнүүдые харилсаhан хэлсээгээр абаха байна.

СССР ба Литва болбол хэлсээ-баталагша талануудайгаа нэгэндэ эсэргүү ямаршье союз баталахагүй ба коалицинуудта хабаадахагүй байна.

Договор болбол хоёр гүрэнүүдэй суверенна эрхэнүүдые, гүрэнэй байгуулалтануудые ба экономическа ба социальна системые ямаршье хэмжээгээр дайраха ёhогүй. СССР ба Литва болбол бэе бэеынгээ доторой хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй байна.

СССР ба Литвын ханибарисаагай харилсаануудай историдо шэнэ хуудаhа нэмэhэн, договорой тобшо удхань иимэ байна. Харилсантуhалалсалгын принцип хадаа тэрээнэй текст соогуур улаан нитеэр гарана. Бидэнэр болбол манай гүрэнэй хамагаалалгада шэнэ зэбсэг олонобди. Литовско арад болбол өөhэдын үндэhэн национальна интересүүдэй хангагдалые олобо. Хүршэ hууhан гүрэнүүдтэй ханибарисаагай ба зүбшэн тааралсалгын энэ советскэ политикоор дэлхэйн арадууд hураг!

Хуушаншье, шэнэшье, бүришье шэнэ историдо арадуудай шуhые элбэг ехээр адхуулhан, тоо томшогүй олон дайнуудаар шиидхэгдэhэн ба тиибэшье үшөө шиидхэгдээгүй байhан, тиигээд хүнтүрэлтэндэ, тэрээнэй хүгжэлтэдэ, тэрээнэй культурада зэюл ушаруулhан ба ушаруулхашье байhан, гадаадын политикын тэдэ асуудалнуудые советскэ правительство болбол хайшан гээд мирнэ, ханибарисаагай ёhоор шиидхэжэ шаданаб?

Харюуншье эли. Социализмын ороной гадаада политика болбол мирэй политика мүн, бүхы гүрэнүүдтэй ханихүршэ харилсаа байгуулгын политика мүн. Арадуудай ханибарисаа хадаа СССР-эй правительствын ленинскэ-сталинска политикын үндэhэ hуури дээрэ байна.

Бүхы советскэ арад болбол өөрынгөө правительствын элитэ, хатуу, сэсэн политикые нэгэн hаналаар дэмжэнэ. Советскэ Союз болбол гадаада политикын сложно асуудалнуудые мирнээр шиидхэхэ жэшээе бүхы гүрэнүүдтэ үгэнэ, бүхы оронуудай хоорондо ханибарисаагай харилсаа байгуулаха ба бүхэжүүлхэ замые заана.

(«Правдын» түрүү бэшэг).

СОВНАРКОМОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ БА ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ НАРКОМ МОЛОТОВТО

МОСКВА

Москвада үзүүлhэн халуун hайн угтамжын түлөө ба октябриин 10-най үдэрэй договорые баталалгада хүргэhэн, хэлеэнүүдэй ханибарисаата образай түлөө литовско делегациин баясхалаиие, эхэ ороноо ерэн сасуу, Танда хүргэхөө яаранаб. Манай гүрэнүүдэй хоорондо зайлашагүй байгаа тэрэ харилсан найдалсалгые ба традиционно ханибарисаае бүхэжүүлhэн, хэлсэлгэдэ өөрынгөө деятельна хабаадалгаар литовско арадай оролдолго хүсэлые гүнзэгыгөөр ойлгоhонойнь түлөө манай мэдэрэлые, И. В. Сталинда дамжуулхые гуйнаб. Литвын анханай столица—Вильно город ба областиин бусаагдаhан ушарые литовско арад гүнзэгы баяраар угтаба.

УРБШИС.

ЛИТВЫН ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР УРБШИСТЭ

КАУНАС

Вильно город ба Виленскэ областиие Литовско Республикада үгэхэ тухай ба Советскэ Союз ба Литвын хоорондо харилсантуhалалсаха тухай ханибарисаагай советскэ-литовско договор баталалга тушаа танай мэдүүлhэн хүсэл hаналай ба Танай халуун амаршалалгын түлөө Танда ба литовско делегациин бүхы составта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб.

Советскэ делегациин бүхы члейнүүд болбол Литва ба Советскэ Союзай арадуудай ханибарисаа, мирнэ хүгжэлтэ ба амжалтануудай саашадаа хүгжэхын ашаг туhада энэ договорые бэлэдхэхэдээ Тантай хамта хэhэн хүдэлмэриие ехэ хангалтатайгаар тэмдэглэнэ.

Манай шэнэ договор хадаа зүүн Европодо мирые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ албахэхэ байhандань шууд этигэн мэдүүлнэб.

МОЛОТОВ

Советскэ-Германска талануудhаа бүридэhэн центральна пограничнa комисси байгуулагдаа.

1939 оной сентябриин 28-да баталагдаhан, ханибарисаагай ба хилэ тухай Советскэ-Германска договорто хамжуулан, энэ оной октябриин 4-нэй үдэр нүхэр В. М. Молотов ба Москвадахи Германска посол граф фон-дэр Шуленбург гэгшэдээр бэшэгдэhэн нэмэлтэ протоколой үндэhөөр, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Германиин, гүрэнэй интересүүдэй хоорондо хилые демаркацилга тушаа СССР ба Германиин зүгhөө бүридэhэн пограничнa комисси байгуулагдаба.

Дурсагдаhан пограничнa комиссида советскэ делегаци хадаа доорозаагдаhан составтайгаар, СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведээр томилогдобо:

Түрүүлэгшэнь—нүх. Александров В. М. (Гадаада хэрэгүүдэй Арадай комиссариадhаа), члейнүүдэнь: комбриг нүх. Иванов В. Д. ба майор нүх. Александров В. П. (оборонын Арадай комиссариадhаа), полковник нүх. Леонтьев А. М. (НКВД-эйн пограничнa сэрэгүүдhээ).

Центральна пограничнa комисси болбол 1939 оной октябриин 10-да, Москвада хүдэлмэрөө эхилэбэ.

(ТАСС).

ЯПОНОЙ ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВОДЭХИ КОНФЛИКТ

Токио, октябриин 13. Худалдаанай министерствые байгуулха тухай правительствын шиидхэбэри тушаа, олон тоото чиновнигууд ба дипломадуудай зүбшөөлөө үгөөгүй байhантай дашарамдан бии болоhон, Японой гадаада хэрэгүүдэй министерстводэхи хүшэр хүндэ оршомбайдал болбол бүри хурса характертай болоо байна. Октябриин 11-дэ, Японой гадаада хэрэгүүдэй министерствын 113 дээдэ чиновнигууд хадаа отставкада гарахые мэдүүлбэ. Мининдел Номура болбол чиновнигуудай отставкануудые зүбшөөрөөгүй. Хүдэлмэриhөө арсаhан чиновнигуудта, Китаддахи хоёр консульство нэгэдэбэ, тэдэнэй чиновнигуудань, тэрэшэлэн отставкада гарахые мэдүүлбэ. Японско газедүүдэй хэлэhэнэй ёhоор, сентябриин 12-то, мининделэй орологшо Тани болбол министерстводэ байгуулагдаhан положениин түлөө харюусалгые бэе дээрээ абажа, отставкада гарахые мэдүүлбэ.

Правительство болбол мүнөө отставкада байhан хуушан дипломадуудаар дамжуулан, нэтэрүү зүрюу чиновнигуудта нүлөөлхые hэдэбэ. Гэбэшье, хуушан дипломадууд болбол тэдэ чиновнигуудай талада орошоhон байна. Мүнөөдэр, кабинедэй заседани болохонь, тэрээн дээрэ, гадаада хэрэгүүдэй министерствын чиновнигуудта, правительствын буулта үгэлгын арга, зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

(ТАСС).

* * *

Шанхай, октябриин 13. Октябриин 11-дэ, Шанхайдахи Японско генеральна консульствын штадань генеральна консул Миура толгойтойгоор, худалдаанай министерствые бии болгохо асуудал тушаа конфликттай дашарамдуулан отставкада гараха тухай телеграммые, мининдел Номурада эльгээбэ.

Журналистнуудтай хэhэн хөөрэлдөөн соогоо Миура иигэжэ мэдүүлбэ: «Хэрбээ правительствода, зүришэлдээнэй байдаг hаань, тэрэшэлэн, хэрбээ, тэдэнэр болбол нэгэ начальнигай орондо хоёртой байха, тайлбарилан хэлэхэдэ, гадаада хэрэгүүдэй министерствын ба худалдаанай министерствын приказуудта мэдээтэй байха ёhотой байгаа hаань, дипломатическа агентнууд болбол нормальна хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлжэ шадахагүй байна гэhэн түгэсхэлдэ, өөрынгөө хүдэлмэриин үедэ оробоб».

(ТАСС).

Военнэ ябуулганууд тухай Французска коммюникада

Париж, октябриин 13. (ТАСС). Гавас агенство болбол үсэгэлдэр үдэшэлэн толилогдоhон, военнэ ябуулганууд тухай доро дурсагдаhан коммюникые дамжуулана: «Саарбрюккенэй райондо, хоёр талаhаа патрульнуудай ба манай түрүү частьнуудай активность тэмдэглэгдэбэ».

Баруун фронт дээрэ

Париж, октябриин 13. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр толилогдоhон французска коммюника соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «hүни хадаа фронтын бүхы линидэ абяа шэмээгүйгөөр үнгэрэбэ. Варидтын модоной райондо, противнигай патрульнуудай урагшаа ябалга сохигдобо».

Советскэ-Эстонско талануудhаа бүридэhэн комиссиин хүдэлмэриие эстониин президент hайшааба

Таллин, октябриин 13. (ТАСС). Эстониин президент болбол харилсантуhалалсаха тухай пактые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула, Советскэ Союзай ба Эстониин талануудhаа бүридэhэн военнэ комиссиин протоколые тусагаар приказаар hайшааба.

Баруун Украинын арадай суглаанай болохоо байгаа зарлалгада

hаяхан, Львов городой саг зуурын управлени болбол Баруун Украинын гүрэнэй байгуулга тухай асуудалнуудые шиидхэхын тула бүгэдэниитын тэгшэ, сэхэ ба нюуса голосованиин үндэhэ hуури дээрэ, Баруун Украинын арадай (национальна) суглаае hунгаха гэhэн уряалтайгаар, Баруун Украинын хүнзондо хандаhан байна. Баруун Украинын городууд, нютагууд ба селонуудай хүнзон болбол Львовско саг зуурын управлениин эдэ хандалгануудые тон ехэ дэбжэлтээр зүбшэн хэлсэнэ. Баруун Украинын ажалшадай организацинууд ба Станиславов, Тарнаполь ба Луцка городуудай саг зуурын управлениигүүд болбол Львовско саг зуурын управлениин инициативые дэмжэhэн ба арадай суглаанда hунгалтануудые үнгэргэхын тула, комитедые байгуулха шухала гэжэ мэдэрэhэн байна. Украинска арадай суглаанда hунгалтануудые үнгэргэхэ ба эмхидхэхэ тушаа байгуулагдаhан комитедтэ, нүхэд: М. Г. Мацко (Львовско воеводствын түлөөлэгшэ), Львов городой саг зуурын управлениин түлөөлэгшэд Ф. А. Еременко, С. М. Горбатенко, А. Е. Кармази, И. Ф. Завадко, Львов городой хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд В. Д. Малюха ба М. П. Дидек, Львов городой интеллигенциин түлөөлэгшэд врач М. И. Панчишин ба композитор В. О. Барвинский, М. В. Груленко, Тарнопольско воеводствын түлөөлэгшэ А. С. Гришук, Луцка воеводствын түлөөлэгшэ В. А. Бегма, крестьянска комитедүүдэй түлөөлэгшэд И. А. Сорока, В. И. Билан ба П. И. Лукин гэгшэд оролсобо.

Ажалшадай олон тоото суглаанууд ба митингнүүд дээрэ хэлэгдэhэн дурахүсэлнүүдтэй зохилдуулан, комитет болбол комитедэй составта, өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые делегировалхыень гуйhан хандалгатайгаар, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хандаhан байна.

УССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол комитедэй составта нүхэд М. С. Гречуха ба А. Е. Корнейчук гэгшэдые делегировалбэ.

Комитедэй түрүүлэгшээр М. Г. Мацко, түрүүлэгшые орологшоор —В. Д. Малюха, комитедэй секретаряар—П. И. Лукин гэгшэд hунгагдаба.

Октябриин 7-до, комитет болбол арадай суглаанай депутадуудые hунгалтанууд тухай Положениие толилбо.

«Баруун Украинын, Украинска арадай суглаанда hунгалтанууд тухай Положениин» хоёрдохи статья соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«18 хүрэhэн, Баруун Украинын бүхы гражданинууд болбол расова ба национальна илгаа, шажаншүтэлгэ, эрдэм hургаалай ценз, түбхинэhэн hуудал, социальна уггарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрэhэн сагай ажал ябуулга—хамаагүй, Украинска арадай суглаанда, депутадуудые hунгаха ба hунгагдаха эрхэтэй».

Комитет болбол hунгалтануудые, 1939 оной октябриин 22-то томилбо.

hунгалтануудай норма—таба мянган ажаhуугшад бүхэнhөө нэгэ депутат hунгахаар баталагдаба. Арадай суглаанай депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгын эрхэ болбол таряашадай комитедүүдээр, сагзуурын управленинүүдээр, предприятинуудта — хүдэлмэришэдэй суглаануудаар, интеллигенциин суглаануудаар хангагдана.

hунгуулиин округууд ба hунгуулиин окружной комиссинууд байгуулагдаба.

Ажалшадай олон тоото митингнүүд ба суглаанууд болбол тогтоомжонуудые гарагана, тэрээн соо, арадай суглаанай доро дурсагдаhан шухала зорилгонууд дэбжүүлэгдэнэ: Баруун Украинын территори дээрэ советскэ засагые тогтоолго, Баруун Украиные УССР-тэ нэгэдүүлгэ помещигүүдэй газарнуудые конфискацилгые hайшаалга ба тэдэниие таряашадай дунда хубаалга, банканууд ба тон ехэ промышленностиие национализацилгые эрэлтэ хэлгэ болоно.

(ТАСС).

ОРОДОЙ АГУУЕХЭ ПОЭТ ЛЕРМОНТОВЭЙ НАhА БАРАhАНhАА ХОЙШО 125 ЖЭЛ БОЛОhОНДО

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ

НАРАhАН

Хойто зэрлиг хооhон орондо гансааран
Үндэр дээр hуугаад нараhан,
hажаад найган-найган, ризээр шэнги, дааран
Үйрхэй саhаар хубсалаhан.
Халуун ороной юумэ хуу зүүдэлэнхэй:
— Тэндэ, хаана наран жарганаб,
Галтай хангил дээр гансаардаад лэ уйданхай
Ёhоорхон пальма урганал.

Ц. Галсанов оршуулба

ХАБСАГАЙ

Асара хабсагай үбсүүн дээр
Алтан уулэн хонобо;
Хүхюугээр наадан, үглөөгүүр.
Холын замда зорибо;
Үбэгэн хабсагайн уршалаада
Уhа шүүдэр үлэбэл.
Гансаардаhан хабсагай гуниглан.
Гашуудажа, губида уйлана.

Ж. Тумунов оршуулба

* * *

Баяртай, аршагдаагүй Росси,
Богоолшуудай орон, ноёдуудай орон,
Таанар, хүхэ сэнхир мундирнуудшье,
Тэдэнэй үгөөрябадаг арадшье.
Кавказай хадын саана, магад,
Хаашуудhаашни холодохоб. далда орон
Тэдэнэй хурса нюдэнhөө
Тэдэнэй hонор шэхэнhээ, хоргодон.

А. Шадаев оршуулба

ЦЭДЭН ГАЛСАНОВ

ТОПОЛЬ НАМДА ШЭБЭННЭ

Кавказ дээгүүр гархадам
Тополь намда шэбэннэ.
Садта ороод hуухадам
Набшань шангаар хэлэнэ:

„Зуугаа дүүргээд жаргаhан
Намай үзээш, золтойлши.
Дуугаа дуулаад үгэhэн
Намай шагнааш, обтойлши.

„Эндэш, залуу хүбүүхэн,
Олон шүлэг зохёогдоо.
Эды холын хүбүүхэн,
Талаан шамда тохёолдоо.

„Харыш тэрэ, зүүлжэхэнээ.
Хэнэй шүлэг неэнэ бэ.
Агуу дууша Пушкинай
Алдар солын гени лэ.

„Эндэш баhа Руставели
Эрхим дуугаа дуулаа hэн.
...Эндэш hүүлдэ Лермонтов
Өөртөө венок хуулаа hэн...
„Иимэ уран аялгад
Намда шэнгэн тунанхай!
Иимэ хадаа мүнөө би
Мүнхэ наhа олонхойб.

„Эндэш, залуу поэдүүд.
Ямар шүлэг зохёогдооб!...
Совет үеын поэдүүд,
Ямар жаргал тохёолдооб.!

„Шэнээр дуулаад жаргаhан
Намай үзээш, золтойлши .
Шүлэг эндэ зураhан
Бурят поэт, обтойлши“...

Кавказ дээрэ ургаhан
Тополь,—hайн даа, баяртай!
Садтань ороод гараhан
Миниш шүлэг баяртай.

Тбилиси
24-IX-39 г.

Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин ажалшадта зол жаргал ба сүлөөе асараһан Улаан Армяараа бүхы советскэ орон омогорхоно

Дабаһанай түлөө 40 километр ябагаар

Ново-Олексениц гэжэ баруун-украйнска селоһоо таряашад Голубенко ба Залецкий гэгшэд 40 гаран километр ябагаар ябабад. Манай село хадаа дабаһан, зуруул, керосин г. м. шухала хэрэгсэлээр үнинэй дутанал, бидэндэ туһаламжа үгыт гэһэн гүйлтатайгаар, Тарнополь городой сагзуурын управленидэ ерэһэн байнад. Сагзуурын управлениин түрүүлэгшэ тэдэнэй үгэнүүдые анхаралтайгаар дуулажа абаад, туһаламжа үгэхэбди гэжэ найдуулба.

Сагзуурын управлени багашье ба ехэшье хэрэгүүдые бүтөөнэ. Тарнопольдо, мүн бүхыдөө панска Польшодо хүдэлмэригүйшүүд олон байгаа. Сагзуурын управлени хадаа хүдэлмэригүйшүүдые халуунаар угтажа, хүдэлмэридэ эльгээнэ. Городской ажал гуримшуулагдажа байна. Хүнзэнине медицинскэ хангалга ба эдээр хангалга һайжаруулагдана.

Кинотеатр соо «Чапаев» кинофильм ехэ амжалтатайгаар демонстрировалагдана. Театрнь үглөөнһөө үдэшэ болтор зоноор дүүрэнхэй байдаг. Хүнэй нэгэ дахин хаража ядажа байхада, фильмые табаһаа үсөөн бэшэ хараһан аад, баһа ерээд байнаш гэжэ 13 наһатай хүбүүе үүдэндэ байһан хүнэй зэмэлэжэ байхые дуулааб.

Тарнополиин зон хадаа Улаан Армиин боецүүд ба командирнуудые «пануудъ гэхээ болёод, «нүхэр» гэдэг боложо байна. Үбгэн Суха Бротман болбол Баруун Украйнада сүлөө жаргал асараһан хүндэтэ ахадуунэрээ нэрэлэхын тулада, «гражданин» гэһэн үгые, эндэ һаяхан, ород ба еврейскэ хэлэнүүд дээрэ бэшэжэ абаа.

Суха Бротман хөөрэнэ:

—Панска Польшодо бидэнэр эрхэгүй байгаабди. Подволочиско ба Тарнополь хоёрой хоорондо байһан деревнидэ 43 жэл ажаһууһан аад, газарэдлэхэ эрхэгүй байгааб, минии бүлэдэ 5 хүн. Бүлөө тэжээхын тулада, нэгэ хүдэлмэриһөө нүгөө тээшэнь харайдаг байгааб. Шолом-Алейхэмэй мэргээр хэлэһэн, тэрэ «агаарай хүн» би мүн байгааб. Хэн нэгэнэй морп абхаа һанахада,—би тэрээндэ туһалагша һэм. Энэ селодо хүнэй үхэхэдэ,—би могила малтахаа ошоошо һэм. Хэн нэгэнэй телеграмма ябуулхаа, ерэхэдэ. —би ябагаар Тарнополь ородог һэм. Эдэ бүгэдые гансал кусок хилээмэнэй түлөө хэдэг байгааб. Мүнөө иимэ «агаарай хүн» байхаа болёоб. Би ажалда дуратайб, ёһотооронь хүдэлмэрилэжэ ороxом...

З. Златопольский.
(„Известиин" спец. корр.).

ШЭНЭ ЗҮЙЛНҮҮД

1. ГИМНАЗИЧЕСКА КОМИТЕТ

Эндэ һаяхан Тарнополь городто һурагшадай суглаан үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ гимназическа комитедүүд һунгагдаһан байна. Иимэ комитедүүд мүнөө һургуулинуудта байгуулагдана. Тэдэнэр болбол дисциплина сахидаг, һурагшадай дунда культурна-массова хүдэлмэринүүдые эмхидхэдэг байна. Польско һургуулинуудай нравууд ба хүмүүжүүлгын методүүдтэ доорозаагдаһан факт характерна: Бродецкэ уездын, Добриджан селодо, нэгэ багша болбол Пилсудскын түрэһэн үдэр церковьто мүргэхөө ерээгүйнь түлөө 12 хүүгэдые ташуураар орёолгоһон ба палкаар 25-25 сохиһон байна. Энээнһээнь боложо нэгэ басаган үхөө һэн.

Мүнөө эдэ бүгэдэндэ эсэс табигдаба.

2. ДАБАҺАН, ЗУРУУЛ, КЕРОСИНА

Баруун Украинын городууд ба селонуудай хүнзондо худалдагдахын тулада, ехэ тооной дабаһан, махорка, керосина, зуруул, СССР-һээ Баруун Украина тээшэ эльгээгдэһэн тухай статья, Львов городто хэблэгдэдэг «Вильна Украйна» газедтэ гарагагдаһан байна.

Энэ мэдээн хадаа бүхы Баруун Украинаар тараба. Тэрээнийе селонууд ба городуудта угаа ехэ һонирхолтойгоор уншаба. Энэ мэдээсэл хадаа деревнидэ туйлай ехээр баярлуулаһан байна. Шалтагаанийншье эли.

Польско пануудай господстволон байхада, Баруун Украинын таряашадай үзэһэн ядуу толюур байдалай картиные тон зүбөөр харуулһан польско писатель Ялю Курек бэшээ һэн:

«Хэншье гал носооногүй. Сонхонуудань үхэһэндэл. Керосин үгы, керосин абаха мүнгэншье үгы. Гвижджын тэндэ хэдэн олон дахин картофель шанаһан, дабаһатай уһатай горшок хоёрдохи неделеэ һууна. Энэ үнэтэ зүйлые адхахань гамтай, энээн соо үшөө хэдэн удаа картофель шанагдаха байна».

Таряашан хадаа хүбүүгээ зуруул абахынь тула лавка эльгээбэ. „Тэрэ хүбүүн толгойгоо мешоогоор хушаад, нюсэгэн хүлөөрөө муухай харгыгаар харайба. Хоёр грошодом 9 модон шиира үгэхэ, тэрээниинь гэртээ абаашажа халаад 18 болгожо, 18 дахин носоохобди гэжэ тэрэ хүбүүн мэдэнэ». Хоёр гроошын түлөө юун ехэ юумэ гээшэб!..»

Ажабайдалынь иимэ байгаа.

Баруун-украинска ба баруун-белорусска деревнидэ дабаһан байгаагүй, мүнөө энээниие СССР үгэнэ. Деревнидэ зуруул байгаагүй, энээниие СССР эльгээнэ.

Панай байхада деревнидэ керосин байгаагүй, мүнөө тэрээгээр СССР хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаанармейцууд болбол плендэ абтаһан польско солдадуудтай хөөрэлдэжэ байна.
(ТАСС-ын фото-клишэ)

БААТАРШАЛАЛ БА ШЭН ЗОРИГ

Баруун украиные польско дараалтаһаа сүлөөлэхын түлөө байлдаан болбол, военнэ сложно техникые өөрынгөө баатаршалалга, шэн зориг, хатуу зүрхэнтэй холбуулан хэрэглэжэ шадаһан, олон тоото шэнэ геройнуудые ургуулан гарагаба.

Военнэ мэхэтэлгэтэй зохилдуулагдаһан, шэн зориг болбол дайсанай бүхэли воинска частьнуудые нэгэ хэдыхэн улаанармейцүүдээр плендэ абаха ушарта хүргэнэ.

* * *

Улаан Армиин боецүүд түргэнөөр, шуудаар, найдамтайгаар ябуулгаа хэнэ. Дайсанай сэрэгүүдтэй тулалдахадаа, улаанармейцүүд болбол атакада шууд түргэн ородог ба тэрэнэй буугаа хурягаагүйлһаань, дайсанаа сохижол байдаг байна. Подразделениин командир Цуковский болбол Сапожин селогой таряашадай гэрнүүдтэ бүхэжэһэн 200 хүн составтай дайсанай отрядые хобхо сохихо даабари абаба. Тэрэ селогой зониие гэмтээнгүй, энэ зорилгые дүүргэхэ хэрэгтэй байгаа. Тээд аргань ганса: дайсаниие атакалаха. Сигнал үгтэхэлөөр, боецүүд болбол гэр бүхэн тээшэ атакалан оробо. Удаашье болоогүй, дайсанай отряд бутасохигдоһон ба плендэ абтаһан байна. Улаанармейцүүд хадаа 132 солдадуудые ба хоёр офицернүүдые баряа. Селогой һууризон болбол байлдаанда гражданска зоной гэмтээгүйн түлөө улаанармейцүүдтэ баясхалан хүргэбэ.

* * *

Улаанармейскэ частьнуудай гараха маршрудһаа холо бэшэхэн байгаа селодо 120 хүн составтай польско банда байна гэжэ разведка мэдээсэбэ. Энэ бандые усадхалга хадаа младша лейтенант нүхэр Винокур гэгшын командовани доро ябаһан взводто даалгагдаһан байна. Взвод болбол 10 минутын торшо соо, дайсанай байһан азар шадар ерэжэ, тэрээн тушаа хоргодон хэбтэбэ.

Улаанармейцүүд болбол дайлалдаа үйгөөр бэеэ тушаахые польско пулеметчигуудта дурадхаба. Тиихэдэнь дайсад хадаа энэ дурадхалдань буудалгаар харюусаа. Улаанармейцүүдэй талаһаа ворошиловска мэргэн залпанууд наяршаба. Улаан Армиин боецүүд хадаа дайсанаа һэмээхэн хүреэлэжэ эхилэбэ. Гараха газар үгы болоһоноо мэдэхэдээ, польско банда бэеэ тушааба. Гурбан дээдэ чинүүд, 32 офицернүүд ба олон рядовойнууд плендэ абтаба. Дайсанай отрядай зэбсэгые хуряан абахадаа, улаанармейцүүд болбол олон винтовкануудые, хэдэн мянган патронуудые, хоёр зенитнэ пулемёт ба бусадые абаһан байна.

* * *

Мизоч нютагай баруун захада сахарна завод, тэрээнһээ баруугаар—түмэрзамай станци байдаг. Польско офицернүүд эндэ засаада (огтуури) хэһэн байна. Тэдэнэр болбол гэрэй оройнууд дээгүүр ба модоной һалаануудта пулемёдуудые тодхоһон байгаад, манай частьнуудай энээрүүнь үни эрхэдэ буудажа ороһон байна. Подразделениин командир нүхэр Коваленк команда үгэбэ: «Минии хойноһоо, атакада!». Улаанармейцүүд «Ура» хашхаран урагшаа добтолон орожо, энэ засаадые үгыхэһэн байна. 120 солдадууд ба 57 офицернүүд плендэ абтаа һэн.

* * *

Дайнай үедэ нүхэртөө туһалалга—Улаан Армиин боец бүхэнэй эбдэрэшэгүй закон. Энээниие хэдэн олон жэшээнүүдээр харуулжа болоно. Нэгэтэ, нүхэрнай бэрхэтэй байдалда ороод байна гэжэ харахалаараа Чувалкин машинаараа хажуудань түргөөр ошожо, дайсанай аадар шэнги һомон доро машинаһаа гаража, машиныень өөрынгөө машинада шагтагалаад, аюулгүй газарта абаашаһан байна. Тэндээ тэрэ танка богонихон саг соо ремонтлогдоод, дахин дайлалдажа ороо һэн.

* * *

Украинска фронт дээрэхи Н-скэ соединениин улаанармейска частьнуудта боевой үдэрнүүд иигэжэ үнгэрэбэ.

ШЭНЭ ЗҮЙЛНҮҮД

1. ТҮРҮҮШЫН ФАБКОМ

Львов городто, «Бранка» фабрика дээрэ фабрична комитет байгуулагдаба. Залуухан эмэгтэй хүдэлмэришэн Люда Высман, энээниие толгойлоно. Энэ кондитерскэ фабрикын эмэгтэй хүдэлмэришэд болбол,—бидэнэр хадаа үшөө үсэгэлдэр байхада бүтэшэгүй ба диилдэшэгүй юумэн гэгдэжэ байһан юумые бүтөөхэ шадабаритай хүсэтэй болоод байнабди гэжэ,—өөһэдыгөө эгээл түрүүшынхеэ сэгнэжэ ойлгобо.

Һүүлэй 5 жэлэй торшо соо энэ фабрикын 70 гаран эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд революционно һанал үзэлэй түлөө ба забастовкануудта хабаадалсаһанай түлөө хүдэлмэриһөө гаргагдаһан байна. Фабрична комитет болбол тэдэниие хүдэлмэридэнь бусаажа абаха гэжэ тогтообо. Тэдэнэй хоёрынь хүдэлмэридөө ороо.

Фабрична Комитедэй заседани дээрэ хүдэлмэришэд олооро ерэнэ.

Хэлсэгдэһэн асуудалнуудайнь нэгэн хадаа бүхы фабрика дээрэ ехэ гайхал болгоо. Энэ хадаа хүүгэдэй ясли нээхэ гэһэн шиидхэбэри болоно.

Энээнһээ урда, ясли тухай дуулахаһаа лэ бэшэ, ондоо юумэ мэдэхэгүй байгаа. Фабрикын хашаа соо хоёр хүдэлмэришэд һониноо хэлсэбэ:

—Зүүн зүгһөө һалхин үлэебэ.

—Советскэ һалхин гээшэл даа,—гэжэ нүгөөдэнь хэлэбэ...

2. КНЯЗЬ РАДЗИВИЛЛЫН ГАЗАР ДЭЭРЭ

Луцкэ уездын, Цумань селодо таряашанай комитет эмхидхэгдээ. Энэ комитет болбол панска газар дээгүүр сүлөөтэйгөөр ябахыень таряшаниие һургалгаараа, өөрынгөө хүдэлмэриие эхилэһэн байна. Панай буусада ойрохонуур урдаһан нарихан горихо зубшаад агнуури хэхээ «зүрхэлэһэн», Гнат Лебедь гэгшын трагическаар үхэһэн ушар мүнөөшье бултанай зосоо мартагдаагүй. Панска холопонууд болбол бүлэг бузар нохойнуудые Гнатта табиһан ба һүүлдэнь тэрээниие өөһэдөө нэрбэһэн байха юм.

Цумань селое тойроод гоё һайхан ой модон, тала нуганууд, нуурнууд байдаг. Энэ хадаа бултадаа князь Радзивиллада хабаатай байгаа. Энэ селогой 440 таряшан айлнууд хамтадаа 600 гектар газартай һэн. Тиихэдэ, тэрэ князь энэ селодо 1000 гаран гектар газартай байгаа. Таряашад болбол газарайгаа түлөө жэлдээ 5000 злотых налог түлэдэг һэн. 26000 гектар ой модон князь Радзибиллада хамаатай байгаа.

Таряашадай комитет болбол князиин бүхы зөөриие бүридхэлдэ ба харуулдаа абаа. Гэргүй үгытэйшүүд ба батрагууд хадаа помещигэй гэртэ оржо байна. Комитет болбол газарынь хубаажа эхилээ. Батрагууд, угытэйшүүд ба бага газартай таряашад болбол, урдань ябахань хорюлгай байһан поленуудые абажа байна.

Үбгэн Лукаш яагаад энеэдэ г... гааб

Үбгэн Лукашые тойроод... дэ байгшад үнэнһөө энеэ... Гайхаһан бахардаһанаа зам... Лукаш болбол тойроошодто... бэ:

—Таанар, хүүгэд, ... энеэлдэнэт? Таанад өөһэдөө... мэл үнинэй ухаатай болоо... гүт? Үгы даа юрдөө, үшөө... гэлдэр хада, иимэ ушар та... тайшье ушаржа болохо һэн...

Үбгэн Лукаш Кавецкий... бол дабаһа олохын тулада... пуд хара таряа үргэлөөд, 1... лометр байһан город ороо ха... орожо, дабаһа худалдадаг га... зонһоо һурагшалажа яба... Столбцын станци тушаа... дээрэ байһан вагон-лавкада... жэ ерэбэ.

Эндэл тэрэ үбгэнтэй ү... энеэдэтэ юумэн болоо гээшэ... каданъ хара таряагаар дабаһ... далдахаа арсажа, харин, ха... ряагаа худалдаад, олоһон м... дөө хэрэгтэй юумээ аба... дурадхаба. Кавецкий зүбш... Сааша ошожо таряагаа худ... ерээд, бүхы мүнгөө пр... дээрэнь адхажа, бултандань... һа үгэгты гэбэ.

Продавец, тэрэдары, па... һан дабаһа урдань... лобо. Хамта 64 пачка... пачкань 250 грамм... миһэд гээд, пачкануудые э... жэ хараад, һайн хайрсагта... пачкынь абаад гарахаа за... Богоһо алхахынгаа тэндэ... вецэй голос дууалаба:

—Үбгэжөөл, бэшынь яа... гээшэб?

Кавецкий зугтатаба. Га... хара таряа худалдажа... мүнгэнэйм түлөө советскэ... иимэ ехэ дабаһа үгэбэ гэ... жашье этигэжэ ядана...

Хүндэ юумэ үргэжэ бүх... лавкаһаа гаража ябаһан тэ... гэниие хараад зон эне... байгаа...

...Дабаһан, зуруул, мы... мэтын иимэ товарнууд бол... руун Белоруссиин хүнзов... хомор худалдагдадаг... Шиирын орондо зажигалка... гэжэ зониие бааладаг һ... жигалка бүхэн хадаа за... гүрэнэй тамагатай байха... Тэрээниие баригшад бүх... бүри 1 злотых налог түлэ... Тамагалагдаагүй зажигалка... лэһэнэй түлөө хоёр недели... да орохо гү, али 50 злот... раф түлэхэ байһан байна...

Мылын орондо шабар ... дэг һэн.

Дабаһан, шиира, мыло... Баруун Белоруссида олдох... хаг товарнууд байһан юм... эдэ товарнууд хадаа... гаршагуудтайгаар тэндэ ош... на.

И. Констан...
(„Известиин" спец...)

Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин городуудта ба селонуудта, ажалшад хадаа зуундаламиллионно советскэ арадай хүсэн түгэс зэбсэгтэ хүсэн—Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армиие тон халуунаар угтанад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин хүнзониие панска Польщиин дараалтаһаа сүлөөлэлгэдэ зорюлагдаһан, художник ...киин плакат; дундань старша политрук нүх. А. К. Максимов Ровно городой ажалшадтай Советскэ Союз тушаа беседэ хэжэ байна; хүдэлмэришэн ба таряашанай һа...най Милициин милиционер-плотник Иван Дурепко.

НЮТАГУУДДАХИ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛ

ГОРОДСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНТНҮҮДЭЙ СУГЛААН

Октябриин 10-най үдэр, Уланэ городто, городской интеллитнүүдэй суглаан болобо. Сугнай президиумдэ—ВКП(б)-эйн -гэй секретарь нүхэр Игнатьев, П(б)-эйн Горкомой секретарьуд нүхэд Татьянин ба Седенов, АССР-эй Верховно Северэй езидиумэй түрүүлэгшэ нүх. льгаев, БМАССР-эй Совнаркой түрүүлэгшэ нүх. Иванов, спубликын габияата багша х. Краснова, республикын гаята артистка нүх. Гендунова, спубликын габияата артист х. Каверин ба бусад хамта 20 най нүхэдүүд һунгагдаба.

Нютагууддахи ажалшадай деадуудай Соведүүдтэ һунгалтаудта бэлэдхэлэй ябаса ба соскэ интеллигенциин саашанхи илгонууд тухай, ВКП(б)-эйн -гэй дэргэдэхи Партийна Контьно Комиссиин, БМАССР-дэхи лномоченно нүх. Цыплаков лад хэбэ.

СССР-эй, Союзна ба Автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгалтанууд хадаа Сталинска Конституциин үндэһэ һуури дээрэ, гайхамшаг ехэ амжалтануудтайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Энэ хадаа манай эхэ ороной арадуудай нэгэдэлые бодото дээрэнь харуулаа һэн. Һунгуулиин кампанинуудые амжалтануудтайгаар үнгэргэлгэдэ, советскэ интеллигенци болбол туйлай ехэ үүргые дүүргэлсэһэн байна. Ушар юуб гэхэдэ, оломиллионно һунгагшадай дунда, агитационно-массова хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулалсаһан байгаа—гэжэ докладчик тэмдэглэнэ.

Нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэлгэ хадаа бүгэдэарадай хэрэг мүн. Тиимэдэ, советскэ интеллигентнүүд бүри активнаар хүдэлмэрилжэ, өөһэдынгөө преданность ба гайхамшагта шадабариие үшөө нэгэ дахин харуулха ёһотой. Тодорхойлон хэлэбэл, һунгагшад — ажалшадай дунда агитационно-массова хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулха, ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ социалистическэ соревнованиие дэлгэрүүлжэ, болхоёо байгаа һунгалтануудые үйлэдбэриин шэнэ илалтануудтайгаар угтаха, ленинскэ-сталинска партиин хэрэгтэ преданнэ хүнүүдые нютагууддахи засагай органуудта дэбжүүлхын тула, советскэ ингеллигентнүүд угаа ехэ хүдэлмэри ябуулха зорилготой. Нүх. Цыплаков хадаа городской бүхы интеллигентнүүдтэ хандажа, эдэ зорилгонуудые большевистскэ ёһоор бэелүүлхыень уряалһан байна.

Докладай һүүлээр, нүхэд Гендунова—(республикын габияата артистка), Панчуков—(Пединститудай доцент), Краснова—(республикын габияата багша), Болсохоев—(шэлэй заводой директор), Бельгаев Г. Ц.—(БМАССР-эй Верховно Соведэй президиумэй түрүүлэгшэ) гэгшэд үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд хадаа нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түлэг ябажа байхадань, советскэ интеллигентнүүдэй зорилго тухай ба мүнөө һунгагшадай дунда ябуулагдажа байһан хүдэлмэринүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа, энэ хүдэлмэриие бүри һайнаар, үргэнөөр ябуулхые шухалын шухала болгоһон ба бодото дурадхалнуудые оруулһан байнад.

Үгэ хэлэлгын һүүлээр, суглаан болбол Бурят-Монгол республикын бүхы интеллигентнүүдтэ хандаһан бэшэгые нэгэн дуугаар баталан абаба.

39 оной октябриин 10-да волоһон, Улан-Удэ городой интеллигенциин суглаанай хандалга

Бурят-Монгол Республикын советскэ интеллигенцидэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

ССР Союзай Верховно Соведтэ, юзна ба Автономно республикаудай Верховно Соведүүдтэ һунтанууд болбол Советскэ арай моральна-политическэ единсте, Ленин-Сталинай агууехэ ртида тэрэнэй преданностиие хэ дэлхэйдэ харуулаһан байна. алшадай депутадуудай нютаддахи Соведүүдтэ болхоо байһунгалтанууд болбол коммутическэ парти ба советскэ праельствые тойроод, Советскэ юзай арадуудай нягтаар жагые, үндэр сознательностиие, хэ дэлхэйдэ үшөө дахин деистрировалаха байна.

«Хүдэлмэришэн ангиин, тарияанай, советскэ служащинарай ргэнүүдһээ гараһан, бэеэрээ ба нха шуһаараа манай арадай, онтооной шэнэ, советскэ интллигенци—эксплоатациин ярмо эшые мэдэдэггүй, эксплоатаорнуудта дураа гутадаг ба ССР-эй арадуудта этигэлтэй ба нэн сэхээр алба хэхээр бэлэн йһан интеллигенци манайда ргажа гараһан ба эмхидэн бии олоһон байна». (Партиин XVIII эзд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэн үгэһөө).

Нүхэр Сталинай эдэ үгэнүүд лбол манай интеллигенцидэ хүд ба дүүрэнөөр харюусана. Бинэр, Сталинска эпоходо ажаудаг ба ажалшан арадта алба дэг байнабди, Ленин Сталинай ртиин хүтэлбэри доро дэлхэй дээтүрүү социалистическэ гүрэниие йгуулнабди, гүрэниие хүтэлбэлгэдэ хабааданабди, тиимэ ту бидэнэр баяртайбди.

«Өөһэдынгөө пост дээрэ үнэн хээр ба зоримгойгоор ажаллаха, ин тэрээгээрээ, Улаан Армида ба үзүүлэхэ» гэжэ манние алаһан, Советскэ правительвын толгой нүх. Молотовой үгые, дэнэр болбол манай партиин лөө, манай эхэ ороной түлөө, уу ехэ омогорхолоор соносоһон йнабди. Улаан Арми болбол, льско помещигууд ба капитастнуудай дарлалта доро арбаад лнүүдтэ зобоһон, Баруун Укнын ба Баруун Белоруссиин э шуһата ахадүүнэр украиннууд ба белоруссуудые сүлөөэ гэһэн—өөһэдынгөө сүлөөлэлгын зорилгые үнэн сэхээр дүүргэжэ байна. Советскэ Правительствын сэсэн шиидхэбэридэ харюсаха зуураа, бидэнэр, советскэ интеллегенци хадаа арадай зол жаргалай түлөө, коммунизмын түлөө тэмэсэлдэ, өөһэдынгөө бүхы хүсэнүүдые гурба дахин ехэдхэхэ байнабди.

Ажалшадай депутадуудай нютагууддахи Соведүүдтэ болохоо байгаа һунгалтанууд болбол политическэ тон шухала хэмжээябуулга мүн болоно. Нютагууддахи соведүүдтэ депутадуудые һунгалга болбол Сталинска Конституциин үндэһэһуури дээрэ советскэ засагай бүхы органуудые байгуулгые дүүргэхэ байна. Тэрэ болбол хүдэлмэришэд ба таряашадай, манай социалистическэ гүрэниие үшөө ехээр бэхижүүлхэ байна.

Ленин-Сталинай партиие тойроод, манай сэсэн вождь, хани ба багша нүхэр Сталиниие тойроод нягтаар жагсанхай байһан, бидэнэр социалистическэ Бурят-Монголой столица Улан-Удэ городой интеллигенци—багшанар, врачанууд, научна хүдэлмэрилэгшэд, инженернүүд ба советскэ служащинар болбол болохоо байгаа һунгалтануудта активнаар хабаадахые, Бурят-Монгол республикын бүхы интеллигенциие уряаланабди.

Нютагууддахи Соведүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэлые дэлгэрүүлжэ, бидэнэр, Улан-Удэ городой интеллигенци, доро дурсагдаһан уялгануудые абанабди:

1. Ороной урда табигдаһан, политическэ ажахын ба культурна зорилгонуудые ойлгуулгада зорюулагдаһан, конкретнэ, агитационно-массова хүдэлмэриие, һунгагшадай дунда дэлгэрүүлхэ. Манай зорилго хадаа ажалшадай депутадуудай нютагууддахи Соведүүдтэ һунгалтануud тухай положениие, Сталинска Конституциие, Сталинска гурбадугаар табанжэлэй планай зорилгонуудые, һунгагша бүхэндэ ойлгуулажа үгэлгэ болоно. Агитационно-массова хүдэлмэриие эмхидхэн табилгаар, ажахын ба культурнэ байгуулатын плануудые дүүргэлгэдэ ба үлүүлэн дүүргэлгэдэ, ажалай бүтөөсые дээшэлүүлгэдэ, социалистическэ соревнованиие ба ажалай стахановска методүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ, массануудые үшөө ехээр мобилизацилгые туйлаха. Болохоо байгаа һунгуулиин кампаниин политическэ удхашанарые ба онсо зүйлые һунгагша бүхэндэ ойлгуулха.

2. Партийна организацинуудай туһаламжаар ба хүтэлбэреөр, окружной ба участково һунгуулиин комиссинуудай агитколлективүүдэй хүдэлмэридэ, сэхэ хабаадалсажа, Советскэ засагай нютагууддахи органуудта, коммунистнуудай ба партийна бэшэнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосованида, бүхы һунгагшадай хабаадахынь тула, агитационно-пропагандистскэ ба организационно хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхабди.

3. Болохоо байгаа һунгуулиин кампанида, һунгалтануудта бэлэдхэлгын ба үнгэргэлгын талаар, коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө, агитационно-хүдэлмэриие дэлгэрүүлгэ ба кандидадуудые дэбжүүлгын талаар, централына һуури эзэлхэбди.

Бидэнэр интеллигенци—агитаторнууд, һунгуулиин комиссинуудай этигэмжэтэ нюурнууд ба членүүд болбол манай орондо хизааргүй преданнэ, авторитетнэ нүхэдүүдые, большевистскэ партиин политикын активна проводнигуудые дэбжүүлхэдэнь, һунгагшадта туһалхабди.

4. Советскэ засагай нютагууддахи Соведүүдтэ һунгалтануудтай дашарамдуулан хэгдэдэг организационно ба массова-ойлгууламжын хүдэлмэри болбол массануудые политическэ хүмүүжүүлгын шухала һургуули ба эдэ массануудые, гүрэнэй управленидэ хабаадуулга болохо ёһотой.

5. Бидэнэр, Улан-Удэ городой интеллигенци болбол Краснопролетарцануудай уряалые халуунаар амаршалнабди, Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованида хүсэд ба дүүрэнээр хабаадахабди, Октябрьска социалистическэ революциин XXII жэлэй ой хүртэр, Советскэ засагай нютагууддахи органуудта һунгалтануудай үдэр хүртэр, эрхим һайн показательнуудые туйлахабди.

6. Бутасохигдоһон эксплоататорска ангинуудай хог богууд, дайсан элементнүүд болбол манда хоро үзүүлхые, манай хүдэлмэриие һаатуулхые оролдохо байна. Капиталистическэ хүрээлэлгэ тухай нүхэр Сталинай заабариие һанажа, массануудта большевистскэ һэрэмжые дээшэлүүлхэ, дайсан элементнүүдэй багаханшье һэдэлгэнүүдые, эрид элирүүлэн бута сохихобди, Соведүүдтэ һунгалтануудые идейно-политическэ тон үндэр хэмжээдэ үнгэргэхэбди.

Ажалшадай депутадуудай нютагууддахи Соведүүдтэ һунгалтанууд болбол хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенциин бодото праздниган мүн болохо байна. Тэрэ хадаа Советскэ Союзай хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, Советскэ общественный морально-политическэ единствые бэхижүүлхэ, Ленин-Сталинай илагдашагүй тугые, коммунизмын тугые алдаршуулаха байна.

Улан-Удэ городой интеллигенциин суглаанай даалгабаряар: президиум.

Улан-Удэ городой залуу һунгагшадай суглаан болобо

Октябриин 12-то, үдэрэй 10 та, Ород Драмын театр соо, уу һунгагшадай суглаан болоСуглаанда, БМАССР-эй Верно Соведэй Президиумэй түлэгшэ нүхэр Бельгаев, КСМ-эй ОК-гэй секретарь нүх. еева, ВКП(б)-эйн Горкомой етарь нүх. Сыденов ба бусад эд.

ССР-эй Верховно Соведэй деат, БМАССР-эй Верховно Соэй Президиумэй түрүүлэгшэ хэр Бельгаев болбол нютагууди ажалшадай депутадуудай едүүдтэ һунгалтанууд тухай ладтайгаар выступалһан бай-

— Манай орондохи һунгалтад болбол, нүхэр Бельгаев хэ, хүдэлмэришэн, таряашан, еллигенциин суг ажалай хаэсанда, тэдэнэй эбтэ нэгэдэлдэ эргэгдэнэ. Иимэ сүлөөтэ ба көөрөө демократическа һунгалуд болбол гансахан лэ социамын орондо—манай орондо эргэгдэжэ шадагдаха байна. Р-эй Верховно Соведтэ һуна, союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгалтануud болбол Советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые Ленин-Сталинай агууехэ партиин хэрэгтэ тэрэнэй преданнэ байһые бүхы дэлэхэйдэ харуулаа. Нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтанууд болбол коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй сталинска блогые бүри бэхижүүлхэ ба амжалтатайгаар үнгэргэхэнь сохом.

Нүхэр Бельгаев болбол капиталистическэ оронуудта болодог һунгалтануud тухай, нютагууддахи Соведүүдтэ болохоо байгаа һунгалтануудта залуушуудай бэлэдхэл тухай, тэдэнэй зорилго тухай тодоор хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлдэ, нүхэд Белоглазова (Селенгинскэ пароходство), Бальбуров (ВЛКСМ-эй ОК), Маслов (Улан-Удын депогой токарь), Головизнина (горсовет), Сыденов (ВКП(б)-эйн горком) гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Суглаанай дүүрэхэдэнь, «Павел Греков» гэжэ постановка харуулагдаба.

1939 ондо, Армянска ССР-эй Октемберянска районда геранева эфирно-тоһоной завод ашаглалгада оруулагдава.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: геранева заводой дотор талань.

(фото клише)

Латвийска телеграфна агенствын мэдээсэл

Рига, октябриин 11. (ТАСС). Латвийска телергафна агенство пигэжэ мэдээсэнэ: „Мүнөөдэр, Латвийска экономическа делегаци хадаа худалдаанай шэнэ договорые баталхын тула Москва ошохонь. Делегациие, Латвийска худалдаа— промышленно палатын түрүүлэгшэ Верзиньш толгойлоно".

Эстонско телеграфна агентствын мэдээсэл

Таллин, октябриин 11. (ТАСС). Эстонско телеграфна агенство болбол эстонско армиие главнокомандовалагша Лайдонер хадаа Москвада ошохо гэһэн официальна уряалые абаба гэжэ мэдээсэнэ. Визитын болзоронь хожом тогдоогдохо байна.

1939 оной сентябриин 20-до, бэлэдхэлгын СССР-эй Арадай Комиссариадаар баталагдаба.

1940 ОНДО БМАССР-эй АЙМАГУУДААР МЯХАТУШААХА НОРМОНУУД ТУХАЙ

БМАССР-эй СОВНАРКОМОЙ ТОГТООЛ

СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй 1939 оной июлиин 8-най тогтоолтой зохилдуулан, 1940 ондо колхозууд, колхозно дворнуудаар ба единоличнa ажахынуудаар мяха тушааха нормонуудые аймаг бүхэн тушаа доородурасагдаһанай ёһоор (килограммань амиды шэгнүүрээр) баталха:

АЙМАГУУД	Колхозуудаар	Колхозно дворнуудаар	Единоличнa ажахынуудаар
1. **Бичурэй** (Харланай, Арахэрээтын, Гочитск, Заганай, Бодонгутска ба Партизанска сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,6	36	72
Бичурэй аймагай Харланай, Арахэрээтын, Гочитск, Заганай, Бодонгутска ба Партизанска сельсоведүүдтэ	2.6	40	80
2. **Мухар-Шэбэрэй** (Шэнэ-Заганай, Харашибэрэй, Хонхолойн, Шеролдайн, Никольско ба Подлопатинска сельсоведүүдһээ бусадтань)	2.6	40	80
Мухар-Шэбэрэй аймагай Заганай, Харашибэрэй, Хонхолойн, Шеролдайн, Никольско ба Подлопатинска сельсоведүүдтэ	2.6	36	72
3. **Кабанскын** (Инкинска, Степано-Дворецко, Дуланска, Танхойско, Мысовско, Илькинска, Турунтаевска, Батуринска ба Корсаковска сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,4	36	72
Кабанскын аймагай Инкинска, Степано-Дворецко, Дуланска, Танхойско, Мысовско, Илькинска, Турунтаевска, Батуринска ба Корсаковска сельсоведүүдтэ	2.4	40	80
4. **Заиграйн** (Додо-Илькиин, Нижне-Курбинска ба Ацагадай сельсоведүүдһээ бусадтань)	2.3	36	72
Заиграйн аймагай Додо-Илькиин, Нижне-Курбинска ба Ацагадай сельсоведүүдтэ	2.3	40	80
5. **Тунхэнэй** (Еловско, Зактуйско, Тунхэнэй, Шемкинскэ сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,3	45	90
Тунхэнэй аймагай Еловско, Зактуйско, Тунхэнэй, Шенкинскэ сельсоведүүдтэ	2.3	36	72
6. **Улан-Удын** (Гурульбинска, Каленовско, Саянтын сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,3	40	80
Улан-Удын районой Гурульбинска, Каленовско, Саянтын сельсоведүүдтэ ба Колобки селодо	2.3	36	72
7. **Баргажанай** (Баргажанай, Усть-Баргажанай, Горячинска, Сувинска ба Т-Уринска сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,2	40	80
Баргажанай аймагай Баргажанай, Усть-Баргажанай, Горячинска Сувинска ба Т-Уринска сельсоведүүдтэ	2.2	36	72
8. **Кяхтын** (Усть-Кяхтын, Б-Худариин, М-Худариин, Киранска, Тамирска ба Шарагольско сельсоведүүдһээ бусадтань)	2.2	40	80
Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын, Б-Худариин, М-Худариин, Киранска, Тамирска сельсоведүүдтэ	2,2	36	72
9. **Тарбагатайн**	2.2	36	72
10. **Хориин** (Красна-Партизанай, Советскэ, Хүлэй, Хасууртын сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,2	40	80
Хориин аймагай Красна-Партизанай, Советскэ, Хүлэй, Хасууртын сельсоведүүдтэ	2,2	36	72
11. **Селенгын** (Ново-Селенгинскэ ба Додо-Бухэнэй сельсоведүүдһээ бусадтань)	2,0	40	80
Селенгын аймагай Ново-Селенгинскэ ба Додо-Бухэнэй сельсоведүүдтэ	2,0	36	72
12. **Зэдын** (Додо-Ториин, Баян-Хуһанай, Наранай, Жельтуриин сельсоведүүдһээ бусадтань)	1,6	40	80
Зэдын аймагай Додо-Ториин, Баян-Хуһанай, Наранай, Жельтуриин сельсоведүүдтэ	1,6	36	72
13. **Яруунын** (Погромнинска ба Укырска сельсоведүүдһээ бусадтань)	1,6	45	90
Яруунын аймагай (Погромнинска ба Укырска сельсоведүүдтэ	1,6	36	72
14. **Закаминай**	1,3	45	90

БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ.
БМАССР-эй СНК-гэй хэрэгые эрхилэгшын уялгые дүүргэгшэ В. ТАНХАЕВ.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛМЭРИЛДЭГ КУЛЬТБАЗА

Манай агууехэ эхэ орон дотохи городууд, деревнинүүд ба колхозуудаар клубүүд, уншалгын байшангууд, культбазанууд, социалистическэ культурын гэрнүүд ба бусад политпросвет учреждениүүд хэдэн мянгаадаараа ургажа байна.

Эдэнэр болбол ажалшад массын дунда культурна ба гэгээрэлэй хүдэлмэриие ябуулжа, советскэ арадуудые коммунистическэ дүхээр хүмүүжүүлнэ.

Гэбэл, БМАССР-эй Многопромсоюзай культбаза (даагшань нүхэр Медведев) муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Тус базын инициативаар многопромсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй 30 гаран хүүгэдһээ бүридэһэн хүүгэдэй художественно самодеятельностиин ба 35 хүнэй хабаадалгатай ехэ хүнүүдэй самодеятельнэ кружогууд таһаралтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Эдэ кружогууд хадаа элдэб оборонно удхашанартай пьесүүдые ба дуун, шүлэг, пляска гэхэ мэтые бэлэдхэжэ, шеф абаһан Иволгын районой «Свободный труд» колхоз, сэрэгэй часть ба кумысолечебницэнүүдые хангадаг байна.

Гадна, энэ бэлэдхэһэн пьесүүдые ба бусадые һунгуулиингаа участогууд дээрэ харуулха байна.

О. Г.

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИИЕ БУХЫХЭМЖЭЭГЭЭРЭНЬ ДЭЛГЭРҮҮЛЪЕ!

ТҮРҮҮ ПРОМАРТЕЛИИН ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД

Улан-Удын Бурмногопромсоюзай «Промкоопит» артель болбол энэ системын эгээл түрүү артельнүүдэй нэгэниинь болоно. Урда (сентябрь) һарынгаа үйлэдбэриин планиие 135 проц. дүүргэһэн байна. Артелиин түрүү стахановцууд ба ударнигууд хадаа Агууехэ Октябрьска социалистическа революциин урда тээхи соревнованда оролсоод, шэнэнүүд амжалтануудай түлөө тэмсэжэ байнад.

Стахановцууд нүхэд И. Шпочинский, Т. Бурлаков, Н. Сутурина ба бусад хадаа үйлэдбэриингөө үдэр бүхэнэй нормые 200 процентһээ доошо бэшэ дүүргэнэд. Квасна заводой мастер, стахановец нүх. Г. Шавер гэгшэ үдэрэйнгөө нормые 161 процент дүүргэдэг ба эрхим шанартай квас гаргадаг. Нүхэр Шавер, общественно хүдэлмэридэ активнаар хандадаг.

Гадна, тус артелиин хүдэлмэришэд—һунгагшадай дунда, нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэдхэлэй, агитационно-массова хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Артелиин түрүүлэгшэ—агитатор, нүх. В. Негров ба эрхим агитатор Окладникова гэгшэд һунгалтын Положени тухай олон занятинуудые үнгэргөө. Эндэхи агитаторнууд болбол «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэришэдэй коллективэй урлал тушаа, һүүлэй событинууд тушаа хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые хээ.

«Промкоопит» артелиин хүдэлмэришэд, түрүү стахановцууд ба ударнигууд хадаа социалистическэ соревнованда эрхим һуури эзэлхэ ба шэнэнүүд илалтануудые туйлаха байһаяа лабтай.

Ц. Оронгоев.

ҺАЙН ПОКАЗАТЕЛЬНУУД

Улан Удын №1 хлебозаводой хүдэлмэришэд хадаа Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсон, багa бэшэ амжалтануудые туйлаһан ба туйлаһааршье байна.

Энэ заводой стахановцууд ба бүхы хүдэлмэришэдынь Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсонхой. Заводойгоо, 10 хоногой үйлэдбэриин планиие 105 проц. дүүргэхэ гэжэ социалистическэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө, энэ уялгаа үлүүлэн—планаа 108 проц. дүүргэбэ.

Тус заводой түрүү бригаданууд, үйлэдбэриин үндэрнүүд бүтээсэнүүдые туйлана. Жэшээлхэдэ, нүхэд Григорьевагай ба Забалотскын бригаданууд үдэр бүхэнэйгөө үйлэдбэриин нормые 115 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг байна. Бусад бригаданууд дынь баһал нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Заводой коллектив болбол агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин XXII-дохи ой шэнэ шэнэнүүд амжалтануудтайгаар угтахын тула, октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованиие үргэн дэлгэрүүлжэ байна.

Ц. Золтоев.

Шэнэ илалтануудай түлөө

Селенгын пароходствын хүдэлмэришэд—стахановцууд, ударнигууд болбол Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованида үргэнөөр хабаадалсажа, үйлэдбэриин үндэрнүүд бүтээсэнүүдые туйлажа байнад.

Электромонтажна цехын стахановцууд нүхэд Никель—269 процент, Баранин—208 проц. хүртэр үдэрэйгөө үйлэдбэриин даабаринуудые дүүргэнэ. Гадна, печник нүхэр Юмос үдэрэйгөө нормые 301,8 проц. хүртэр дүүргэнэ. Үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановцууд, ударнигууд нилээд олон.

Убэлэй судоремонтын үедэ үйлэдбэриин эрхим показательнуудые туйлахын тула, цехнүүд, бригаданууд, хүдэлмэришэд өөһэд хоорондоо социалистическэ соревнованиин договорнуудые баталаба.

Механическа цехын стахановцууд нүхэд Поваров, Чирков гэгшэд 3-3 станогууд дээрэ хүдэлмэрилхэ уялгануудые абаһан байнад.

Д. Цыренов.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ИНИЦИАТИВЫЕ ДЭМЖЭХЭ

Улан-Удын ПВЗ-гэй цехнүүдтэ олонстаночнигуудай алдарта эргэнь үдэр бүхэндэ үргэдэжэ байна. Паровозо-механическа цех соо 6-7 олонстаночнигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр, үйлэдбэриин үндэрнүүд показательнуудые харуулнад.

Түрүү стахановец, партиин членүүдэй кандидат нүхэр Савостиков болбол хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилдэг болоо. Олон-станок дээрэ хүдэлмэрилдэг болоһоойнь результадууд эли тодоор харагдаба.

Нүх. Савостиков болбол олонстанок дээрэ хүдэлмэрилдэг болоһоо хойшо, үдэр бүриингөө үйлэдбэриин даабариие 300 процентһээ доошо бэшэ дүүргэнэ. Тиигээд, эрхим сортын часть нууд. детальнуудые бүтээн гарагадаг байна.

Түрүүшүүл— олонстаночнигуудай инициативнуудые халуунаар дэмжэжэ, тэдэнэй алдарта эргэнэнь ургуулхын түлөө большевистскаар тэмсэе.

Ц. Заводской.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СУРПЫН заводой механическа цехын стахановец нүхэр М. А. Пермяков—хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, нормоёо сагүргэлжэ 150—200 проц. дүүргэнэ.

Пестеревэй фото.

Чимитовэй эрхим бригада

Нүхэр Чимитов Нимын бригадань гансахан Сталинайгаа нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, бүхы Цаган-Моринойгоо с/советдэ (Закамна) эрхим бригада гэжэ сууһай. Тус бригада болбол 50 толгой тугалнуудай нэгэ телятнигые зоотехническа заабаринуудай еһоор, ехэ һайнаар барижа дүүргэбэ. Энэнь гурбан печтэй, заһаргүй полтой, жолубтой, кормушкатай ба профелактортой. Доторонь гэрэлтэй ба уужам. Бригадынь член эрхим дархан нүхэр Балжан Эдынеев болбол хүдэлмэридөө жэшээтэ һайнаар хандадаг. Чимитов Нимын бригаднынь гэшүүнүүдаа дулаан ба гэрэлтэй байраар хангахын түлөө, колхозоо гоё сэбэр барилгануудтай болгохын түлөө хамаг хүсөөрөө, үнэн сэхээр тэмсэдэг. Иимэ жэшээтэ хүдэлмэринүүдэнь, ханын газедэй ниурта нэгэнтэ бэшэ толилогдоһон байна.

Буда Гармаев.

ҺУРГУУЛИ КОЛХОЗДО ТУҺА ХҮРГЭБЭ

Дэрэстэйн хүсэдбэшэ дунда һургуулиин һурагшад ба һурагшад хадаа малай үбэлжэлгын тон харюусалгатайе хүсэд мэдэрэжэ, «Социализм» колхозой хонидой байрые түргөөр (3 үдэрөй торшо соо) барижа дүүргэлгэдэ туһалажа үзүүлбэ. Эдэнэр потолок дээрэ шорой зөөһэн, тарааһан байна.

Г. Жербаев.

ИРКУТСКЭ БА ЧИТИНСКЭ ОБЛАСТЬНУУДТАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИДАА ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛЪЕ!

ЭРХИМ ЗВЕНО

Энэ жэлдэ, хэзээшье үзэгдөөгүй сабшалангай баян ургаса Кабанскын районой «Путь Социализма» колхоздо хурагдаба. Энэ болбол луговодуудай Герасимовска звеногой (звеновод нүх. Буланов) оролдостой хүдэлмэрөөр туйлагдаба. Нүхэр Булановай звено имагта лэ Герасимовскаар ажаллажа, хоёр дахин хуряалгые хэбэ. Нэгэдэхи сабшалгадаа гектар бүриһөө 30-40 центнер үбэһэ хуряанаа һэн. Хоёрдохидоо, 14 гектар площадьһоо хамта 200 гаран центнер үбэһэ хуряаһан байна. Тус звено болбол 1200 метр утатай һубаг малтаба. 20 гектар сабшалангай газарые борноййлжо, тэрээнэйгээ 16 гектарта үбэһэнэй тарилга хэбэ.Мүнөө, зэрлиг ногоонуудай үрэһые суглуулжа, сабшалангайгаа газарые сэбэрлэжэ байна.

Звеногой хүдэлмэридэнь, колхозой правлениһаа ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Луговодствын звеногой член, луговод Гулин, Северги гэгшэдые колхозой ондоо хүдэлмэридэ томилһон байна. Хүдэлмэрилэгшэдэй дутаһанһаа удобрени хэхэ план дүүргэгдэнэгүй. Үшөө нэгэ жэшээ. Октябриин 9-дэ, Кабанскада луговодуудай совещани болоһон юм. Тэндэ Буланов уригдаа. Шофер Нерадов (колхозойнь правлениин член) Булановые станци хүртэр хүргэхөө арсаа һэн. Тиихэдэ, нүхэр Буланов 25 километр ябагаар ябажа, совещанида активнаар хабаадалсаһан байна. Хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө луговодуудта, тэдэнэй ажалда зохихо туһаламжануудые үзүүлэгдэхэ еһотой.

Г. Бажанов.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл муутай

Хориин аймагай, Анаагай сомоной,Ждановай нэрэмжэтэ колхоз хадаа малайгаа үбэлжэлгэдэ һаруул ба дулаан байра хангаагүй. Колхозойнь правлени өөрынгөө нарядай дүүргэлтые шалгадаггүй, дархашуулда туһаламжа үзүүлнэгүй. Һаяхан, Аса гэжэ газарта хониной байра барихын түлөө 3 дархашуул эльгээгдэһэн болбошье, тэдэнэрэнь хэрэг дээрээ юушье бүтээгээгүй. Мүн, Байсын-Үбэр нютагта үхэрэй ба адуунай байрануд баригдаха аад, харин барилгын материалнууд мүнөө хүртэр бэлэдхэгдээгүй байна.

Малдаа дулаан байра бэлдээгүй болобошье, колхозойнь түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев мүнөө хүртэр хэмжээ абаагүй байһан зандаа.

Дам. Жам.

Республика дотор таряа хуряалгын ябаса тухай БМАССР-эй Наркомземэй мэдээ

1939 он октябрь 10

АЙМАГУУД	Дүүргэлтэнь процентээр	
	Һурилэгдэһэниинь	Сохигдоһониинь
Баргажанай	100,0	74,6
Хориин	100,0	68,8
Бичурай	100,0	62,4
Кяхтын	100,0	60,4
Селенгын	100,0	51,6
Закаминай	99,9	30,0
Яруунын	97	66,5
Кабанскын	96,4	31,5
Зэдын	92,1	52,6
Тунхэнэй	84,8	46,3
Заиграйн	74,6	70,2
Улан-Удын	62,2	59,5
Баунтын	49,5	22,0
Тарбагатайн	38,1	24,4
М-Шэбэрэй	34,0	36,6
Хойто-Байгалай	—	—
Хамта	90,4	51,3

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СУРПЫН заводой механическа цехын стахановец-комсомолец нүхэр В. И. Казарин—октябриин урда тээхи соревнованида оролсожо, үдэр бүхэнэйгөө даабариие 200 проц. дүүргэнэ.

Пестревэй фото.

БАБУУ ДАРХАН

Хэд стахановцуудтайбта гэхэ Яруунын аймагай, Эгэтын сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүх. Д... ноевһоо асуугаа һаа, эгээл түрүүшээр, баяртай ба шударгуугаар колхозойгоо солото хүнүүдэй нэгэн, Бабуу дарханай ажалтануудай тухай омогорхон хөөрэлдэнэ. Нүх. Бабуу Доржиев эрхим стахановска ажалаараа колхозойгоо олон дахин баярлуулһан хүндэтэй хүн. Тарилга, үбэһэ тарилга хурялга болоходо, машинатай гүүгаар Бабуугаар тоб бай... түхеэрэгдэнхэй, ремонтлогдонхой байдаг.

Колхознигуудай поле дээрэ урилдан, стахановскаар ажаллан ябахадань, Бабуу дархан машинануудые тэндэ ябуүд дундан шалгадаг ба заһажа үгэдэг. Энэ жэлэй таряа хуряалгын түлөө дундаа ябажа байха үедэ, эмдэрхэ хуушаршаһан жаткын шэ... тернае шэнээр шудхажа, т... жадкые зогсоолтогүйгөөр, бүтэ... сэтэйгөөр хүдэлмэрилүүлһэн ба... Мүн, таряа сохилгын үедэ т... колхозой молотилконь оло дахи... эмдэрһэн байна. Тиихэдэ, Бабуу Доржиев тэрэниие дары ремонтложо, ябуулдаг байгаа. Бабуугай ажалдань иимэ үнэтэ жэшээ нүүд тон олон. Иимэл ха... даа Бабуу дархан колхозой солото хүн—стахановец алдартай бол...

Ц. Номто...

Республика дотор намарай тарилга ба пар хахалалгын ябаса тухай БМАССР-эй Наркомземэй мэдээ

1939 он октябрь 10

АЙМАГУУД	Дүүргэлтэнь процентээр	
	Намарай тарилга	Намарай пар хахалалга
Бичурай	135,7	28,1
Хойто-Байгалай	110,0	20,0
Яруунын	108,6	27,0
М-Шэбэрэй	100,0	25,9
Тарбагатайн	99,0	15,3
Кяхтын	91,2	31,4
Кабанскын	84,5	11,5
Тунхэнэй	84,3	37,1
Хориин	81,0	29,2
Заиграйн	80,0	15,0
Селенгын	68,0	16,0
Закаминай	66,0	23,8
Баргажанай	36,4	38,5
Зэдын	—	77,5
Баунтын	—	51,6
Улан-Удын	—	8,6
Хамта	87,5	28,7

Худөө ажахын бүхэсоюзна выставкэһээ бэшэг

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ САДУУД

Социализмын агууехэ илалтануудай энэ гайхамшаг городто ошоходоо—яблоконууд, грушанууд, вишнинууд мэтын жэмэстэ модонуудай аллейнүүдээр ябаха байнад.

Худөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын территори дээрэ 20 мянган модод, тэдэнэй соо 10 мянга гарань жэмэстэ модон, 150 мянган кустарнигууд, 4 миллионһоо үлүү тооной сэсэгүүд тарилдахай.

Садууд, хаа-хаанагүй садууд... Бүхы зональна ба республиканска павильонуудта, хэдэн олон отраслевой („Торф", «Агролесомелиораци», «Пчеловодство») ба бусад павильонууд соогуурша дүүрэн садууд. Эдэ бүхы туйлай ехэ баялигуудые үзэлдэвэгүй байхан жэмэс-ягодай садтай «Садоводство» павильон үлэмжэ тодоор харуулна.

Социалистическэ садуудай 2.000 гаран колхозууд, совхозууд ба стахановцууд болбол сад ажлворор туйлаһан амжалтануудаа выставка дээрэ демонстрироваана. Сибирь ба Дальна Восток, Холын Север ба Закавкази, Дунда Ази ба Поволжи—эдэнэр хадаа социалистическэ газартаряалангай илалтануудай бүгэдэзардай харалга дээрэ өөһэдынгөө садуудтайгаар, элбэг дэлбэг жэмэсүүдтэйгээр ерэбэ.

Манай тоомо социалистическэ садуудта, гуша гаран үүлэрэй ба мянга гаран үнэтэ сортнуудай үрэнүүд ба жэмэсүүд таригдан болбосоруулагдана. Социализмын ороной ажалшад болбол 1938 ондо хоёр миллион хахад тонн фруктнуудые ба жэмэсүүдые абаһан байна.

Яблока, груша, вишня, черешня, слива, абрикос, үлхөөргэнэ, малина, үхэрнюдэн, крыжовник, апельсина, мандарина, лимон, виноград...

500 гаран сортын элдэб жэмэсүүд выставкын сад соо ургана.

1913 ондо Царска Росси хадаа 635 мянган га садтай байгаа. Эдэ бүхы садуудай дүрбэнэй нэгэ хубинь, гектарай дүрбэнэй нэгэ хубиһаа ехэ бэшэ хэмжээтэй байгаа. Тэдэндэ гол түлэб үнэ багатай культуранууд ургадаг һэн.

Агууехэ Октябрьска Социалистическа революци болбол урдань помещигүүдта,монастырьнуудта ба санда хабаатай байһан 400 мянга гаран гектар садуудые таряалангда үгэһэн байна. Советскэ засагай тогтоһон саһһаа хойшо садай площадь хоёрһоо үлүү дахин нэмэжэ, одоо үедэ 1. 400 мянган га хүрэһэн байна.

Гансал хоёр Сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо, гүрэн болбол социалистическэ садай ажалда хажэд миллиардһаа үлүү түхэриг табиһан байна. Мүнөө хэдэн зуугаад ба мянгаад гектар площадьтай тоомо социалистическэ садуудай болоо. 100 мянган гектар садуудые эзэлжэ байгаа, манай специализированно жэмэсягодай совхозуудтай адлидхаамар ажахы хадаа бүхы дэлхэй дээрэ үгы. Садай ажалай тон томо ба түрүү питомнигуудай нэгэн болобол, Краснодарска хизаардахи „Красное" совхоз хадаа 1400 *га* площадь эзэлнэ.

Выставка болбол садай ажалые механизацилаха ба химизацилаха, садай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа туйлагдаһан туйлай ехэ илалтануудые демонстрировална. 1938 ондо жэмэс-ягодай таримална́ууд 304 мянган центнер минеральна үтэгжүүлэгнүүд хэрэглэгдэһэн байна. Манай промышленность болбол садай ажалда хэрэглэгдэхэ олон тоото шэнэ машинануудые гарагана.

Плодоводууд ба овощеводуудые 19 ВУЗ-нүүд ба 67 техникумууд бэлэдхэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ ВУЗ-нүүд ба техникумууда 16 мянган хүн һураһан байна. Тэрээнһээ гадна, совхозууд ба колхозууд болбол массова квалификацитай хэдэн арбаад мянган садоводуудые жэл бүри бэлэдхэнэ. Революциин урда тээ бүхы Россидо садоводствын нэгэхэн лэ дунда үргэн һургуули байһан юм.

Мүнөө хэдэн мянган опытнигууд—мичуринцууд ба эдир натуралистнууд, хэдэн зуугаад колхозно лабораторинууд, 7 научно-шэнжэлэлгын институдууд, 30 опытно станцинууд, 100 гаран опорно пунктнууд болбол манай социалистическэ садуудые һайжаруулха тушаа, тэрээнэй ургасые дээшэлүүлхэ тушаа, шэнэ сортнуудые бии болголго тушаа хүдэлмэрилнэд. Революциин урда тээ Россидо хамта дээрээ миил 5 опытно учрежденинүүд байһан байна.

Сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо байгуулагдаһан питомнигуудай хүсэтэ сетинь жэл бүри 200 гектар шэнэ садуудай тарилгые хангана.

Социалистическэ садууд һалбаран хүгжэнэ. Жэл ерэхэ бүри тэдэнэр бүри ехэ фруктнуудые ба жэмэсүүдые ажалшадта үгэнэ. Хоёр Сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо манай орон соо, шэнэ техническа зэбсэглэгдэһэн, жэмэсболовсоруулха хүсэтэ промышленность ургаа. Фруктово консерванууд, варени, элдэбын жэмэсэй соогууд, хуурай фруктнуудые ба повидло г.м. гаргалгые революциин урда тээхитэй жэшээлхэдэ—35 дахин ехэ болоо.

Социалистическэ садууд злас Севертэшье урган һалбарана. 12 мянган гектар садууд! Коми АССР-һээ асарагдаһан, жэмэстэ модонууд ба кустнуудай ехэ коллекциие выставка дээрэ таанар хараха байнат. Энэ дэлгэ «Красна штандарт» гэжэ яблоня, Лотово вишня, Лия смородины европейскэ сортошье, нютагайшье смородина бии. Богонихон зунтай ба 55 градус хүйтэн жабартай хатуу бэрхэ үбэлэй болодог, Красноярска хизаарта гансал колхозно садууд 1000 шахуу гектар площадь эзэлнэ. Тон ехэ климатическа хаалтануудые илан дабажа, Красноярска хизаарай ажалшад болбол жэл ерэхэ бүри шэнэ садуудые тарина. Царска Росси соо „тон үхэһэн газар" гэжэ нэрлэгдэдэг, Нарымай (мүнөө Новосибирскэ областиин) садайнь ажал, выставкэдэ хабаадалсаһан байна.

Худөө ажахын наукануудай доктор А.Д. Кезюринэй бии болгоһон культуранууд байна. Тэрээнэй Омскодо байгуулһан сад соо элдэб янзын мичуринска, европейскэ ба американска сортонуудай яблоконууд, элдэбын сортнуудай грушанууд, вишнинууд үбэлжэнэ юм.

Садай ажалаар түрүү республиканууд нэгэн — Крымскэ АССР болбол садай ургасые дээшэлүүлгэдэ туйлаһан ажалтануудаа демонстрацилаба. 1937 ондо бүхы колхозно садуудай дунда ургасань гектар бүхэнһөө 43 центнер, 1938 ондо 60, 7 центнер хүрэгдэһэн байна; совхозуудта дунда ургасань гектар бүхэнһөө 57-һоо 111 центнер хүртэр ургаа.

«Красный Крым» колхоз хадаа садай ажалаар Крымскэ АССР соо түрүү колхоз болоно. Садань 137 га площадь эзэлнэ. Тэрэ хадаа 1936 ондо гектар бүриһөө 146 центнер, 1938 ондо 151, 2 центнер жэмэс суглуулаа. 1938 ондо колхозой бүхы доходой 1009496 түхэриг байхада, садһаа абаһан доходонь 602814 түхэриг байгаа. Колхознигууд культурна ба шангашадатай байдалаар ажаһуунa. Һалбарыжье үргэдхэхэ ябадалда һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ анхарал табигдана. Ягодууд хадаа элбэг витаминануудтай байдагань эли.

Москва шадар байгаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 21 га площадь дээрэ үлхөөргэнэ бии. 3 жэлэй торшо соо тэрэ шадарайнь колхозуудта үлхөөр гэнын 1 миллионһоо үлүү сэбэр сортнуудай рассадануудые үгөө.

„Горный гигант" колхоздо (Казахска ССР) 50 гектар ягодинуудай бии. Энэ колхозой доходой 1330 мянган түхэриг, энээнһээ 904 мянган түхэриг гү, али 68 проц. садай ажалһаа оруулагдаһан байна.

Природые хубилгагша И. В. Мичуринэй, тэрээнэй дагашадай—мичуринцуудай, социалистическэ садуудай эрхим стахановцуудай ажалтануудынь выставка дээрэ үргөөр харуулагдаба.

«Садай ба виноградай ажалые хадаа шууд дээшэ гараха ёһотой»—гэжэ манай партиин XVIII съезд дээрэ нүхэр Молотов хэлэһэн байна.

Социалистическэ садай ажалай эрхим шанхи хүгжэлтэдэнь—худөө ажахын Бүхэсоюзна выставка туйлай ехэ үүргэ эзэлхэ байна. Садай ажалай эрхим колхозууд, совхозууд ба научна-шэнжэлэлгын учреждениинүүд опыт, садай эрхим стахановцуудай опыт хадаа тон үргэн колхозно массын өмчэ болохо байна. Бүхы оронсоомнай шэнэ социалистическэ садууд ургаан һалбарха байна.

Л. Григорье...

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07.

Типография НКВД БМАССР. Бурглавлит № 1780